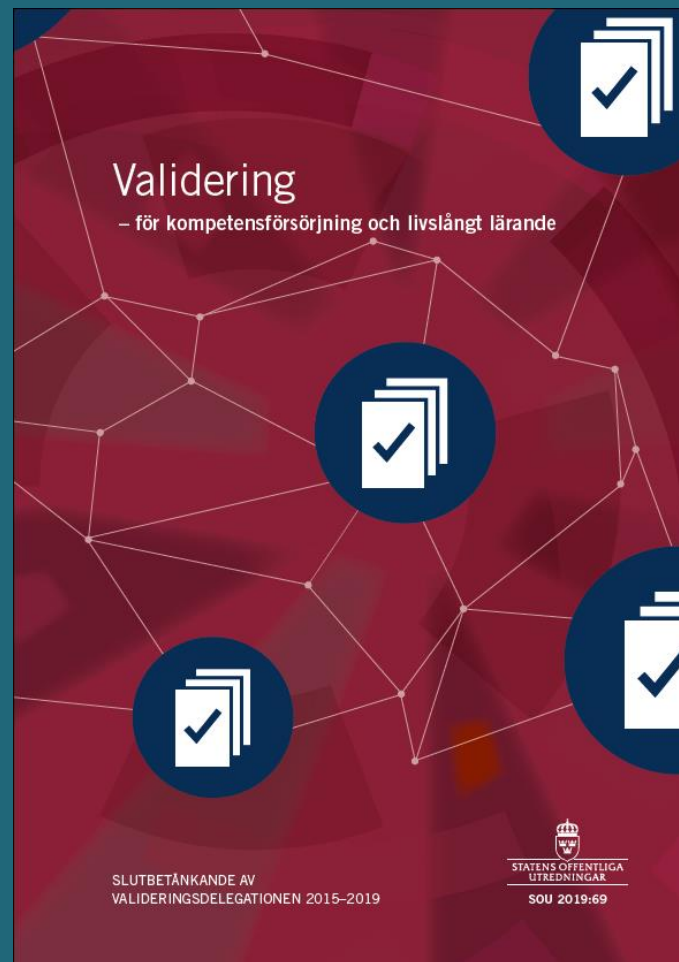

Validering

– för kompetensförsörjning
och livslångt lärande
SOU 2019:69

Elin Landell
Linköping 29 januari 2020

Vad är validering och varför är det viktigt?

Kompetens utvecklas inte bara i formell utbildning utan även i arbetslivet, i föreningsarbete, på fritiden...

Validering

- Syftar till att synliggöra och erkänna en persons kompetens, oavsett hur den har förvärvats.
- Centralt för att realisera möjligheterna till livslångt lärande.
- Av stor betydelse för kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden.
- Viktigt för effektiviteten i utbildningsinsatser.

Kort om Valideringsdelegationen

- Tillsattes i november 2015.
- Består av arbetsmarknadens parter och myndigheter.
- Uppdrag att följa, stödja och driva på ett samlat utvecklingsarbete för validering, inom **utbildning** och **arbetsliv**, både **nationellt** och **regionalt**.
- Lämna förslag för ett långsiktigt hållbart valideringssystem.
- Två delbetänkanden:
 - [En nationell strategi för validering \(SOU 2017:18 – mars 2017\)](#)
 - [Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande \(SOU 2018:29 – april 2018\)](#)

Strategins mål

Betydligt fler individer ska få sin kompetens validerad. Validering ska vara tillgängligt

- i hela landet,
- på samtliga nivåer i utbildningssystemet,
- mot en större bredd av kvalifikationer i arbetslivet.

Validering som väg till en kvalifikation ska ha lika hög legitimitet som formell utbildning.

Var står vi i dag och vad mer behövs?

Ett brett utvecklingsarbete har pågått:

- Nationellt och regionalt.
- Hos branscher, myndigheter, utbildningsanordnare.
- Stöd för kvalitet och likvärdighet har utvecklats och kompetensen bland utförare har höjts.
- Fler valideras idag – men fortfarande låg omfattning.

De övergripande institutionella förutsättningarna behöver stärkas:

- Tydligare reglering.
- Ändamålsenlig organisering.
- Finansieringslösningar för utveckling och genomförande.

Generell reglering – en ny definition

Förslag: *En strukturerad process som innehåller **fördjupad kartläggning**, bedömning och ett erkännande av **kunnande** som en person besitter oberoende av hur det förvärvats.*

- Regleras i **Skollagen**, återges i den nya Valideringsförordningen.
- Utgår från EU:s rekommendation, men tar fasta på **processens olika faser**.
- Behåller ”**oberoende av hur**” i stället för rekommendationens ”icke-formellt och informellt lärande”.
- **Kunnande** som benämning på ”läranderesultat”.

En gemensam, övergripande definition

EU:s rekommendation:

I svensk version:

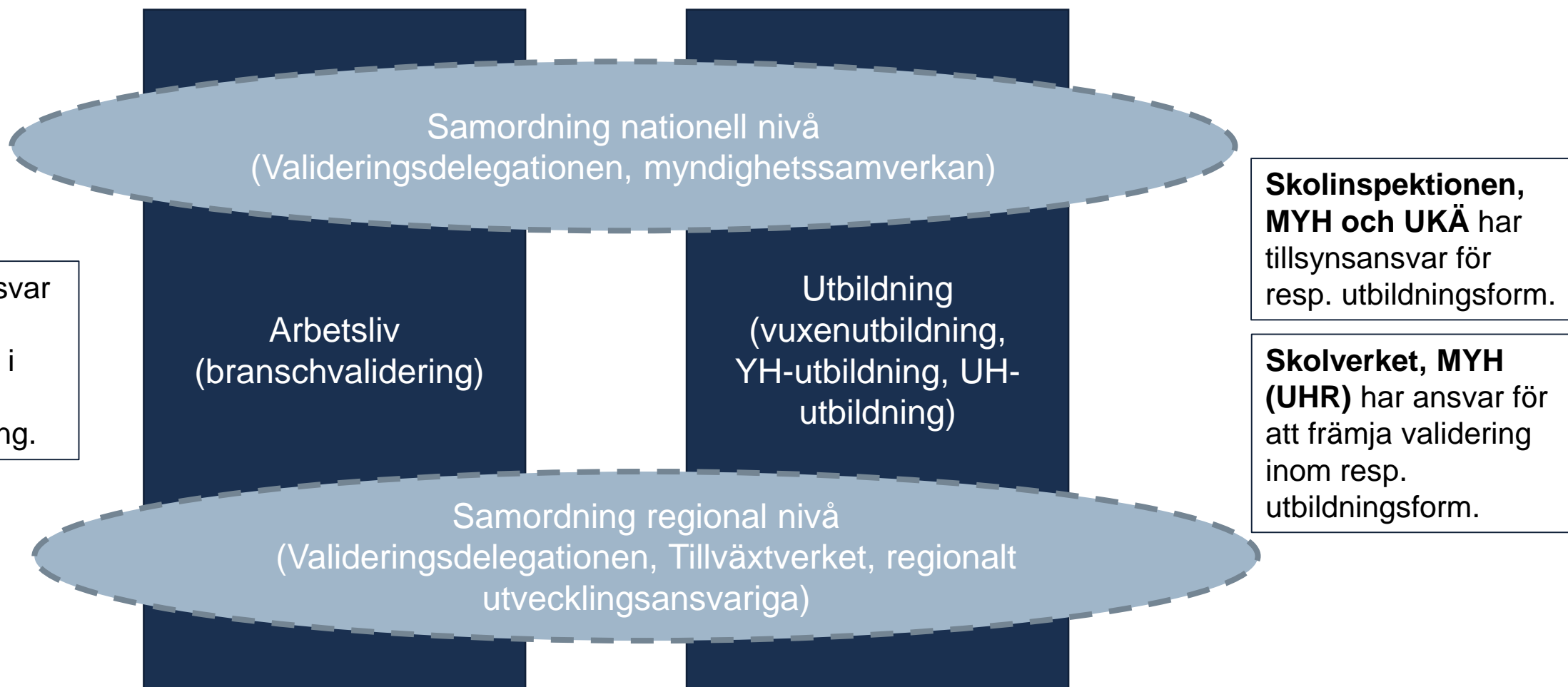
Vägledning

Generell reglering – en ny förordning

Förslag: En valideringsförordning ska införas. Ska gälla validering mot samtliga kvalifikationer i SeQF.

- Tydliggör innebörden av begreppet validering.
- Avser validering oavsett sektor/utbildningsform/syfte.
- Validering ska kunna leda till att **ett behörigt organ** kan bekräfta att individens kunnande **motsvarar fastställda och relevanta krav**.
- Hänvisning till Valideringsförordningen görs i övriga förordningar där validering förekommer.
- Begreppet införs i regleringen för högskolan och yrkeshögskolan – hänvisning till Valideringsförordningen.

Organisering – strukturer för validering i dag

Organisering – nationellt

- **Bedömning:** En övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande bör tas fram.
 - Drivs gemensamt av berörda departement med en bred medverkan från berörda aktörer.
 - Beslutas i form av en överenskommelse mellan regeringen och arbetsmarknadens parter.
- **Förslag:** Ansvarigt statsråd tillkallar ett råd för validering – en tvärgående funktion.
 - Ansvaret i RK för kompetensförsörjning, livslångt lärande och validering bör tydliggöras.

Organisering – regionalt

- **Förslag:** Regionalt kompetensförsörjningsarbete, en grunduppdrag som regleras i lagen om regionalt utvecklingsansvar.
 - Fastställa mål och prioriteringar.
 - Följa upp och utvärdera samt årligen redovisa till regeringen om resultat och kommande kompetensbehov.
- **Förslag:** Regioner ska kunna ansöka om medel för att etablera regionala strukturer för validering.
 - Medel söks hos Tillväxtverket, enskilt eller gemensamt.

Finansiering

- För genomförande av validering:
 - Ekonomiska incitament saknas inom delar av utbildningssystemet.
 - Förslag avseende högskolan har lämnats i SOU 2018:29.
- För utvecklingsinsatser:
 - **Bedömning:** Utökade medel bör avsättas för kompetensförsörjning och livslångt lärande i nästa programperiod för ESF.

Kunskapsutveckling

Förslag:

- Särskilda medel bör tillföras från 2020 för att finansiera högskolekurser om validering.

Bedömningar:

- Statistik över omfattningen av validering inom komvux och högskolan bör förbättras.
- MYH, Skolverket och UHR bör överväga hur de kan tillhandahålla kompetensutveckling för valideringsutförare inom resp. utbildningssektor.
- Forskning om validering bör utökas.

Branschvalidering – läget i april 2019

- ✓ 24 modeller ”operativa” – 61 yrkesroller. Fler ”på g”.
- ✓ 11 av modellerna, totalt 24 yrkesroller, började användas 2015 eller senare.
- ✓ 2015-2018 genomfördes drygt 18 000 valideringar.
- ✓ 1 kvalifikation som kan uppnås genom en branschvalidering är nivåplacerad i SeQF.
- ✓ Den regionala tillgängligheten har ökat – 16 modeller tillgängliga i flertalet län, ytterligare 5 i hälften av länen.

Vidareutveckling branschvalidering

Förslag: Ett statsbidrag för att utveckla modeller för validering av yrkeskompetens inrättas och regleras i förordning.

- Insatser som syftar till att utveckla nya och revidera befintliga kvalifikationer, som kan nivåplaceras i SeQF, ska prioriteras.
- Särskilda utlysningar för att anpassa befintlig modell för olika målgrupper.
- MYH ansvarar för att administrera och besluta om statsbidraget.
- Omfattningen och inriktningen av statsbidraget följs upp efter 3 år.

Vidareutveckling branschvalidering

Bedömning: MYH bör utveckla stödet till branscherna.

MYH bör prioritera att:

- bistå branscherna med operativt processtöd vid framtagande av kvalifikationer,
- sammanställa och sprida uppdaterad information om vilka branschmodeller som är operativa och när, var och för vem de är tillgängliga,
- genomföra pilotprojekt för att öka kännedomen om aktuell valideringsmodell när det finns tydliga behov av kompetensförsörjning,
- regelbundet samla in och redovisa statistik över antalet branschvalideringar.

Validering inom komvux

”Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar.”

En individualiserad utbildning förutsätter validering!

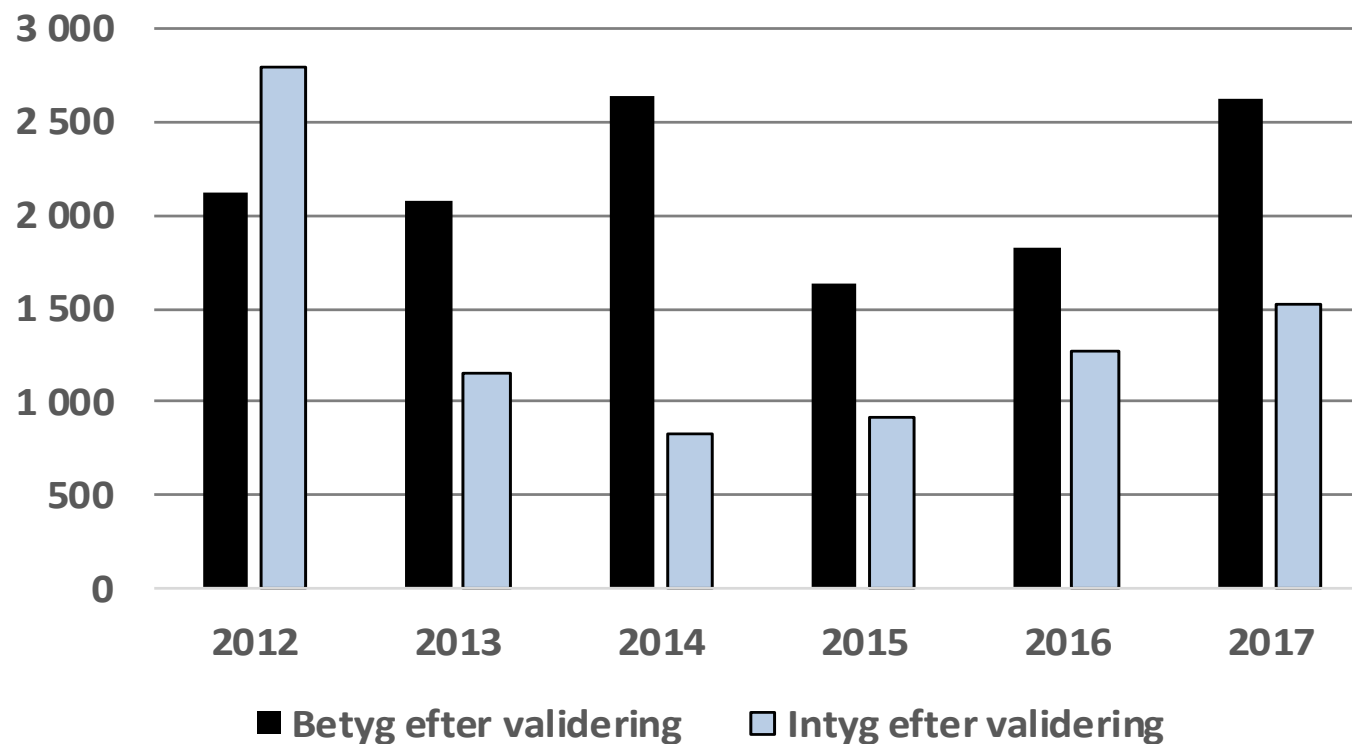
Introducerades under 1990-talet men är fortfarande ett utvecklingsområde:

- Otydlighet om innebörden.
- Svag reglering – en möjlighet men ingen skyldighet för kommunerna att erbjuda.
- Varierande kompetens om validering.
- Resurskrävande för utbildningsanordnaren.
- Svårigheter erbjuda flexibel komplettering.

Omfattning validering inom komvux gymnasial nivå

Antal kursdeltagare

Källa: Skolverket

Valideringsdelegationen 2015-2019

18

Ökad tillgång till validering i komvux

Förslag:

- Ändrad definition av validering i skollagen i enlighet med den övergripande definitionen.
- Inledande kartläggning: hemkommunens skyldighet att tillhandahålla vägledning förtydligas.
- Skyldighet för huvudmannen att erbjuda **elever** validering, omfattar kurser i huvudmannens **aktuella kursutbud**.
- Efter en validering ska intyg eller betyg utfärdas.
- Rektor ska kunna ge betyget E efter validering utan föregående prövning.

Ökad tillgång till validering i komvux

Konsekvensberäkning:

- Förkortad utbildningstid ger snabbare genomströmning och minskat inkomst- och produktionsbortfall.
- Beräknad samhällsekonomisk vinst drygt 3 miljarder per år, varav 300 mnkr ökade skatteintäkter för kommunerna.
- Minskade statliga utgifter för studiebidrag 115 mnkr per år.
- Individualiserade utbildningsupplägg efter validering innebär vissa merkostnader för kommunerna.

Tack för uppmärksamheten!

www.valideringsdelegation.se

Valideringsdelegationen
2015-2019

[På gång](#) [Rapporter och dokument](#) [Om validering](#) [Om delegationen](#) [In English](#)

Vidare vägar till arbete och utbildning

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR